

КОНКУРЕНТНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНОМУ ІНТЕГРАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ

Євтухова С.М.,
*доцент кафедри менеджменту
і адміністрування
Херсонського державного університету*

В умовах розвитку економічних відносин України та її взаємозв'язками з європейською спільнотою актуальним питанням постає інтеграційний потенціал підприємств всіх сфер діяльності. Оскільки вплив зовнішніх факторів на підприємства багато в чому залежить від економічної політики України, хотілося б відмітити, що в останні роки різко посилюється тенденція зростання інтересів до європейських інтеграційних процесів. У зв'язку з цим, маркетинговий вектор розвитку кожного підприємства, особливо, харчової промисловості та сільського господарства окреслюється потребами споживачів, де визначальним чинником менеджменту стане формування нового інтегрованого управлінського підходу, який буде передбачати орієнтацію системи стратегічного управління на забезпечення безпеки та якості продукції.

Взаємозв'язок зазначених факторів дає можливість визначити стратегічний напрямок розвитку підприємств України у ринковому середовищі. Так, в сучасних умовах розвитку господарства для підприємств харчової промисловості і сільського господарства особливий інтерес становлять взаємовідносини України із СОТ, діяльність яких спрямована на вільний (безмитний або з мінімальними митами) обмін товарів і послуг між її членами. Крім того, українські підприємства отримали можливість відкрити для себе нові світові ринки, активно залучати іноземні інвестиції, власники яких вже демонструють підвищений інтерес до перспективного українського ринку.

Аналізуючи сучасний стан функціонування підприємств в аграрній і харчовій галузях промисловості, та визначаючи перспективи їх розвитку в

умовах приєднання України до ВТО, зауважимо на тому, що: конкурентоспроможність підприємств зазначених галузей проявляється в експортному потенціалі, який обумовлений стабільною сприятливою ціновою кон'юнктурою на ринках, з одного боку, та недостатньою диверсифікацією виробництва, застарілими технологіями та відсутністю інноваційних виробництв, з іншого; із зростанням відкритості економіки України, відбулося загострення конкурентної боротьби за кожний сегмент ринку, що вплинуло на розробку нових ефективних конкурентних стратегій вітчизняних підприємств; у зв'язку із розширенням сфери діяльності постає потреба у здійсненні активної державної політики щодо захисту вітчизняних виробників для збереження їх конкурентоздатності за допомогою різних форм субсидій та удосконаленні системи сертифікації та стандартизації.

Узагальнюючи вищезазначені критерії оцінки підприємств, наголосимо на тому, що очевидними наслідками від певних інтеграційних процесів стануть відкритість ринку України для іноземних компаній та доступу українських товаровиробників на внутрішні ринки інших країн. Така економічна ситуація вплине на підприємства, а саме на прийняття стратегічних рішень, для яких необхідний великий обсяг інформації з різних джерел.

На сьогоднішній день при вступі у ВТО для переважної більшості галузей промисловості України та видів промислових товарів відбуваються великі зміни у торговельній політиці, особливо у митних тарифах, які не дають негативного ефекту. На жаль, цього не можна сказати про підприємства харчової промисловості та сільського господарства, які першими відчули на собі негативний вплив від вступу. Тому вкрай необхідним постає питання перегляду економічної політики та впровадження нових конкурентоздатних стратегій кожного підприємства, що дозволить запобігти зниженню конкурентоспроможності української продукції.

Так, спектр стратегій, що використовується підприємствами у процесі їх діяльності, достатньо розгалужений. Як правило, у лідерах є підприємство,

якому вдалося обрати ефективну стратегію стійкого розвитку, що відповідає як змінам зовнішнього середовища його функціонування, так і власним внутрішнім можливостям і може бути представлений механізмом забезпечення збалансування параметрів ефективної діяльності корпоративного підприємства із реалізацією відповідних стратегій як каталізаторів стратегічних змін у майбутньому. Це надає можливість підприємствам на певному етапі свого розвитку завжди мати стратегічний потенціал, відображений у сукупності параметрів, які полягають у співвідношення результатів та використаними ресурсами підприємства. На нашу думку, серед класифікаційних ознак, які є найбільш вагомими і придатними до наших підприємств в умовах сьогодення, є такі: рівень прийняття рішень; базова концепція досягнення конкурентних переваг; стадія життєвого циклу галузі; відносна сила галузевої позиції підприємства.

Проведені дослідження підприємств харчової та аграрної сфери Херсонської області показують, що результати їх функціонування значною мірою залежать від того, наскільки вони добре визначили позицію всередині галузі. Таким чином, перебування в специфічній ринковій ніші, у якій сили певних підприємств відповідають реаліям зовнішнього середовища, є важливим для досягнення конкурентної переваги.

У 1 кварталі 2011р. порівняно з відповідним періодом минулого року відмічалось зростання обсягів зовнішньої торгівлі області товарами і послугами. При цьому, експорт товарів і послуг збільшився на 20% і становив 91,4 млн.дол., а імпорт – на 43,3% і становив 40,6 млн.дол. У результаті позитивне сальдо зовнішньої торгівлі області становило 50,8 млн.дол. (у 1 кварталі 2010р. – 47,8 млн.дол.).

Головним управлінням статистики підведені підсумки діяльності підприємств Херсонської області у сфері зовнішньої торгівлі товарами за січень–травень 2011р. На зовнішній ринок поставлено товарів на суму 141,4 млн.дол. США, що на 21% більше, ніж за відповідний період минулого року. Імпорт товарів збільшився більш суттєво (на 46,3%) і склав 82,9 млн.дол.

Експорт товарів зріс за рахунок збільшення майже втричі поставок насіння і плодів олійних рослин (зокрема, насіння соняшника та сої), імпорт – за рахунок збільшення ввозу машин, обладнання та механізмів.

Серед 75 країн, в які експортувалися товари підприємствами області, найбільші обсяги припадали на Російську Федерацію, Туреччину, Італію, Білорусь та Нідерланди.

Імпортувалися товари із 61 країни світу, головним чином, з Китаю, Туреччини, Російської Федерації, Німеччини та США.

Обсяг прямих іноземних інвестицій, унесених в Херсонську область, за станом на 1 липня 2011р. за попередніми даними склав майже 200 млн.дол., що на 0,5% більше обсягів інвестицій на початок року.

Інвестиції надійшли з 41 країни світу. До п'ятірки основних країн-інвесторів, на які припадає близько 90% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр, Велика Британія, Нідерланди, Казахстан та Німеччина.

Найбільші обсяги іноземних інвестицій зосереджено на підприємствах промисловості, зокрема, харчової, та сільського господарства.

За територіальним розподілом провідні місця за обсягами інвестицій займають міста Херсон, Каховка, Нова Каховка та Каланчацький район.